

TÁC ĐỘNG CỦA CÁC NHÂN TỐ KINH TẾ VĨ MÔ ĐẾN CÁN CÂN THƯƠNG MẠI TẠI VIỆT NAM

Ngày nhận: 11/10/2015
Ngày nhận lại: 21/12/2015
Ngày duyệt đăng: 10/6/2016
Mã số: 6-16-14

Lê Hoàng Phong (*)
Đặng Thị Bạch Vân (**)

Tóm tắt: Mục đích của nghiên cứu này là nhằm phân tích tác động của các nhân tố kinh tế vĩ mô đến cán cân thương mại (CCTM) của Việt Nam trong giai đoạn 1986–2014, số liệu được thu thập từ nguồn Key Indicators for Asia and the Pacific 2014 (ADB). Trên cơ sở mô hình đa biến, bằng cách tiếp cận mô hình phân phối độ trễ tự hồi quy (Autoregressive Distributed Lag: ARDL) nhóm tác giả kiểm định mối quan hệ đồng liên kết (ĐLK) giữa các biến với kiểm định bound test và tính toán tác động dài hạn của các biến. Bên cạnh, mô hình ECM-ARDL được sử dụng để đánh giá các tác động ngắn hạn. Kết quả nghiên cứu cho thấy cả trong ngắn hạn và dài hạn, tổng sản phẩm quốc nội và tỷ giá có tác động dương đến CCTM của Việt Nam, trong khi cung tiền có tác động dương trong ngắn hạn nhưng lại có tác động âm trong dài hạn.

Từ khóa: Cán cân thương mại, bound test, mô hình ARDL, ECM.

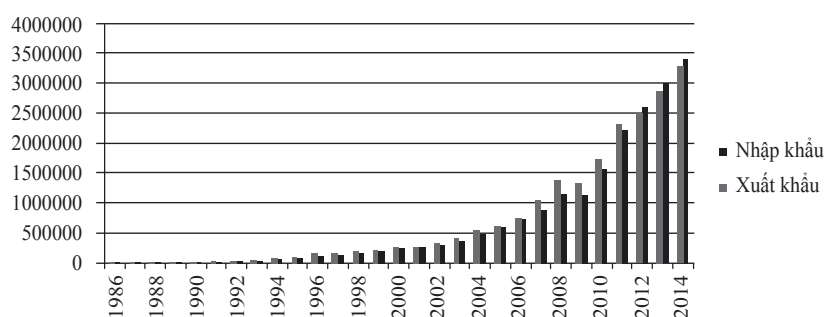
Giới thiệu

Từ khi bắt đầu đổi mới năm 1986, Việt Nam đã thực hiện nhiều cải cách theo hướng thị trường, hội nhập với kinh tế thế giới và khu vực nhằm tạo thêm cơ hội mới cũng như nâng cao khả năng tận dụng các cơ hội hiện hữu cho phát triển kinh tế. Đây chính là tiền đề quan trọng để Việt Nam thu được những thành tựu quan trọng trong tăng trưởng kinh tế và giảm nghèo, đưa Việt Nam từ một nước thu nhập thấp sang một nước có thu nhập trung bình thấp. Cũng trong giai đoạn 1986-2011, Việt Nam luôn trong tình trạng thâm hụt thương mại do nhu cầu lớn đối với nguyên vật liệu, thiết bị máy móc hay công nghệ của nước ngoài trong khi khả năng và trình độ sản xuất trong nước còn thấp kém, nguồn vốn còn hạn chế và giá trị xuất khẩu chưa đủ bù đắp cho chi tiêu nhập khẩu.

Chỉ từ năm 2012, Việt Nam bắt đầu chuyển sang trạng thái xuất siêu với quy mô nhỏ. Hình 1 cho thấy tổng thể CCTM Việt Nam giai đoạn 1986-2014.

Theo Bùi Trinh, Kiyoshi Kobayashi và Vũ Trung Diện (2010), một trong những bất ổn kinh tế vĩ mô hiện nay của Việt Nam là thâm hụt thương mại kéo dài. Thâm hụt thương mại gây sức ép đến Việt Nam đồng (VND), tác động tiêu cực đến động thái tỷ giá và lạm phát; cán cân thanh toán bị ảnh hưởng;

Hình 1: CCTM của Việt Nam giai đoạn 1986-2014

Nguồn: Key Indicators for Asia and the Pacific 2014 (ADB)